Keskkonnaministri 14. detsembri 2016. aasta määruse nr 67 „Tegevuse künnisvõimsused ja saasteainete heidete künniskogused, millest alates on käitise tegevuse jaoks nõutav õhusaasteluba“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse atmosfääriõhu kaitse seaduse § 79 lõike 3 alusel.

Määruse muutmine on tingitud vajadusest võtta Eesti õigusesse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/2193 keskmise võimsusega põletusseadmetest õhku eralduvate teatavate saasteainete heite piiramise kohta (ELT L 313, 28.11.2015. lk 1–9). Direktiiv reguleerib nn keskmise võimsusega põletusseadmeid – nimisoojusvõimsusega 1–50 MW_{th}. Direktiiv näeb ette loa omamise kohustuse. Eestis on kõik nimetatud võimsusvahemikku jäävad põletusseadmed juba loastatud, kuid hetkel kehtivad nõuded loa omamise kohta erinevad mõnevõrra neist, mida nõuab direktiiv. Kui kehtiva keskkonnaministri määruse nr 67 kohaselt liideti loa kohustuse tuvastamisel kokku kõik tootmisterritooriumil olevad põletusseadmete nimisoojusvõimsused, siis uue eelnõu kohaselt põletusseadmete võimsusi enam liitma ei pea.

Eelnõukohase määrusega ühtlustatakse Eesti ja ELi õigusnorme, selliselt, et edaspidi peab käitaja õhusaasteluba omama, kui tema põletusseadme nimisoojusvõimsus on 1 MW_{th} või suurem. Tegemist on põhimõtteliselt uue lähenemisega – loa omamise kohustust arvestatakse seadme kohta, mitte tootmisterritooriumi põletusseadmete summaarse võimsuse järgi.

Teatud tehnoloogilised seadmed on direktiivi kohaldamisalast välja jäetud. Eelnõukohase määrusega lisatakse kehtivasse määrusesse loetelu seadmetest, mille puhul ei ole õhusaasteloa omamine kohustuslik.

Direktiivi ülevõtmise aeg on 19.12.2017.

Eelnõukohane määrus on seotud atmosfääriõhu kaitse seaduse § 105 lõike 3 alusel kehtestatava keskkonnaministri määrusega „Väljaspool tööstusheite seaduse reguleerimisala olevatest põletusseadmetest väljutatavate saasteainete heite piirväärtused, saasteainete heite seirenõuded ja heite piirväärtuste järgimise kriteeriumid“, mis on hetkel kehtestamisel. Nimetatud määrusega võetakse üle direktiivi (EL) 2015/2193 heite piirväärtuste kehtestamise ja seire nõuded.

Määruse eelnõu koostas Keskkonnaministeeriumi välisõhu osakonna peaspetsialist Kaidi Virronen (tel 626 2978, kaidi.virronen@envir.ee). Eelnõu ettevalmistamisel osalesid Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ õhukvaliteedi juhtimise osakonna juhataja Erik Teinemaa (tel 611 2937, erik.teinemaa@klab.ee) ja andmeanalüüsi grupi juhataja Marek Maasikmets (tel 5648 7722, marek.maasikmets@klab.ee), Keskkonnaagentuuri keskkonnaanalüüsi osakonna juhtivspetsialist Elo Mandel (tel 673 6628, elo.mandel@envir.ee), andmehaldusosakonna peaspetsialistid (välisõhk) Natalija Kohv (tel 673 7571, natalija.kohv@envir.ee) ja Ardi Link (tel 673 6638, ardi.link@envir.ee) ning Keskkonnaameti

keskkonnaosakonna välisõhu peaspetsialist Dagmar Undrits (tel 627 2177, dagmar.undrits@keskkonnaamet.ee).

Eelnõu keeletoimetaja oli Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Aili Sandre (tel 626 2953, aili.sandre@envir.ee). Õigusekspertiisi tegi Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna nõunik Mari-Liis Kupri (tel 626 0717, mari-liis.kupri@envir.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Paragrahv 1 käsitleb kehtivas määruses tehtavaid muudatusi.

Punktiga 1 muudetakse kehtiva määruse § 3 lõiget 1. Muudatuse kohaselt on õhusaasteluba nõutav, kui põletusseadme soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus kütuse põletamisel on 1 MW_{th} või suurem. Seega viiakse lõige vastavusse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) nr 2015/2193 artikli 5 punktidega 1 ja 2, mille kohaselt algab loa omamise kohustus keskmise võimsusega põletusseadmetele alates nimisoojusvõimsusest 1 MW_{th}. Loa omamise kohustust arvestatakse seadme kohta, mitte tootmisterritooriumi põletusseadmete summaarse võimsuse järgi.

Punktiga 2 täiendatakse kehtiva määruse § 4 uue lõikega 2, mille kohaselt õhusaasteluba ei ole nõutav järgmiste seadmete kasutamise korral:
1) põletusseadmed, mida reguleeritakse tööstusheite seaduse 3. või 4. peatükiga (IED 2010/75EL III või IV peatükk);
2) põletusseadmed, mida reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 97/68/EÜ väljaspool teid kasutatavatele liikurmasinatele paigaldatavate sisepõlemismootorite heitgaaside ja tahkete heitmete vähendamise meetmeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 59, 27.2.1988, lk 17–102);
3) põllumajandusettevõtetes kasutatavad põletusseadmed, mille summaarne nimisoojusvõimsus on 5 MW_{th} või väiksem ning mis kasutavad kütusena üksnes kodulindude töötlemata sõnnikut, nagu on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 9 punktis a (EÜT L 300, 14.1.2009, lk 1–64);
4) põletusseadmed, milles gaasilisi põlemissaadusi kasutatakse otseseks gaasi põletamisel põhinevaks kütmiseks siseruumides töötingimuste parandamise eesmärgil;
5) tehnilised seadmed, mida kasutatakse sõidukite, laevade või õhusõidukite jõuseadmena;
6) avamereplatvormidel kasutatavad gaasiturbiinid, gaasi- ja diiselmootorid;
7) katalüütilisel krakkimisel kasutatavate katalüsaatorite regenereerimise seadmed;
8) vesiniksulfiidi väävliks muundamise seadmed;
9) keemiatööstuses kasutatavad reaktorid;
10) koksiahjud;
11) kõrgahju õhueelsoojendid;
12) krematooriumid;
13) mineraalõli ja gaasi rafineerimistehaste põletusseadmed, milles põletatakse rafineerimistehaste kütust eraldi või koos teiste kütustega energia tootmiseks;
14) tselluloosi tootmisseadmete utilisaatorkatlad;
15) teadus-, arendus- ja katsetamistegevuses kasutatavatele keskmise võimsusega põletusseadmetele.

Seega viiakse paragrahv vastavusse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2193 artikli 2 punktidega 3 ja 4, mille kohaselt ei rakendata sättes loetletud seadmetele loa omamise kohustust. Tegemist on tehnoloogiliste seadmetega, mille tegevuse käigus välisõhku väljutatava heite kogus ei ole sedavõrd suur, et neid seadmeid oleks vaja reguleerida (ei loaga ega heite piirväärtusi kehtestades).
Paragrahv 2 sätestab määruse jõustumise aja, milleks on direktiivi ülevõtmise aeg – 19.12.2017.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõukohase määrusega võetakse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2193 keskmise võimsusega põletusseadmetest õhku eralduvate teatavate saasteainete heite piiramise kohta artikkel 2 punkt 2 ja artikli 5 punkt 1. Direktiivi vastavustabel on esitatud seletuskirja lisas. Ülejäänud direktiivi artiklid on osaliselt üle võetud atmosfääriõhu kaitse seaduse ja keskkonnaseadustiku üldosa seadusega. Lisaks kehtestatakse atmosfääriõhu kaitse seaduse § 105 lõike 3 alusel keskkonnaministri määrus, millega võetakse üle direktiivi heite piirväärtuste kehtestamise ja seire nõuded.

4. Määruse mõju

Määruse muutmisega ei kaasne olulisi mõjusid. Kehtivat õhusaastelubade omamise kohustust muudetakse leebemaks, mis tähendab loakohustuslaste vähenemist ning seega ei kaasne ettevõtetele lisakohustusi.

Mõningane ajutine mõju võib avalduda Keskkonnaametile – töökoormus suureneb, kuna tarvis on muuta kehtetuks need alla künnise jäävad õhusaasteload, milles on praegu arvestatud summaarset, mitte seadmepõhist võimsust. Seejuures lähtutakse põhimõttest, et Keskkonnaamet ei muuda ise lube kehtetuks, vaid loa omaja peab selleks soovi avaldama.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevus, rakendamiseks vajalikud kulud ja rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa uusi tegevusi, tulusid ega kulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 2017. aasta 19. detsembril, mis on direktiivi (EL) 2015/2193 jõustumise aeg.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja Maaeluministeerium kooskõlastasid eelnõu märkusteta, Sotsiaalministeerium vaikimisi. Eelnõu saadeti tutvumiseks huvigruppidele. Eesti Kaubandus ja Tööstuskoda kooskõlastas eelnõu märkusteta.

Keskkonnaministri määruse „Tegevuse künnisvõimsused ja saasteainete heidete künniskogused, millest alates on käitise tegevuse jaoks nõutav õhusaasteluba“ eelnõu seletuskirja lisa

Euroopa Liidu direktiivi ja Eesti õigusakti vastavustabel

ELi õigusakti norm	ELi õigusakti normi ülevõtmise kohustus	ELi õigusakti normi sisuliseks rakendamiseks kehtestatavad riigisisesed õigusaktid	Kommentaarid
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) nr 2015/2193 keskmise võimsusega põletusseadmetest õhku eralduvate teatavate saasteainete heite piiramise kohta artikkel 2 punkt 2 ja artikli 5 punkt 1.	Jah	Keskkonnaministri määruse „Tegevuse künnisvõimsused ja saasteainete heidete künniskogused, millest alates on käitise tegevuse jaoks nõutav õhusaasteluba“ § 1 lõiked 1 ja 2.	